

Universal Declaration of Human Rights

ကမ္ဘာလူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်း

Gënyìùqui' Mi'eyi'sëùà' Tha'ëuvomëupù Zò cei Ā

လှိုင်းနောင် (နာဂ)

Universal Declaration of Human Rights

ကမ္ဘာလူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်း

Gënyìùqui' Mi'cyi'sëùà' Tha'ëuvomëupù Zò cei Ā

လှိုင်းနောင် (နာဂ)

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

ပထမအကြိမ်

၂၀၂၃ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ

လိုင်းနောင် (နာဂ)

အုပ်စု - ၇၅၀

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများရေးရာဝန်ကြီးဌာန၊
တိုင်းရင်းသားစာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဦးစီးဌာနနှင့်
တိုင်းရင်းသားစာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအသင်းတို့မှ
ပူးပေါင်းဘာသာပြန်ဆို၍
မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားလူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်မှ
အခမဲ့ ထုတ်ဝေသည်။

စကားချီး

၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံက ကမ္ဘာ့လူ့အခွင့်အရေး ကြေညာစာတမ်းကို အတည်ပြုချမှတ်၍ ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည်။ ကြေညာစာတမ်း၏ စာသားအပြည့်အစုံကို နောက်စာမျက်နှာများတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။ ဤကဲ့သို့ သမိုင်းဝင် လုပ်ဆောင်ချက်ကို ဆောင်ရွက်ပြီးနောက် ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံက ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအားလုံးအား ဤကြေညာစာတမ်း၏ စာသားကို အများပြည်သူတို့ သိရှိစေရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် နိုင်ငံများ သို့မဟုတ် နယ်မြေများ၏ နိုင်ငံရေးအဆင့်အတန်းကို ခွဲခြားမှု မပြုဘဲ၊ အဓိကအားဖြင့် ကျောင်းများနှင့် အခြားပညာပေးရေးအဖွဲ့အစည်းများတွင် ကြေညာစာတမ်းကို ဖြန့်ချိဝေငှစေရန်၊ မြင်သာအောင် ပြသထားစေရန်၊ ဖတ်ကြားစေရန်နှင့် အဓိပ္ပာယ် ရှင်းလင်းဖော်ပြစေရန် ပန်ကြားခဲ့သည်။

သို့ဖြစ်သည့် အားလျော်စွာ မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသား လူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်သည် ကမ္ဘာ့လူ့အခွင့်အရေး ကြေညာစာတမ်းကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာမှ မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုလျက် ထုတ်ဝေဖြန့်ချိလိုက်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားလူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်

10.12.1948 UN ngōgām gu' gēnyìu'qui' mi'ci'sèua' tha'ëuvomēupù zò cei ā a'tong zolēu'ga' zò cei ā theianluāng. Zò cei ā lai ēgiamà nēngxuīpū lai lipgu' iānanluī. Nēngdēga' piòthiànēu lēu'ga' tanlēu'mi gu' UN nuakxi ngō gāma' UN beìmuang vompù lò lòvui ga' nēng zò cei ā lai nuakpù nuaknyìuhaīa' dēu'nguiēu tanlēu'ga' cei lò nēngkētai ōmzēu nuakzang dei beīngāi yinngāi kēgìga' cyuàng cei ēbà xīceili theipù beīhaī kēthīga' zò cei ā theipēn lēu'pēn, dēu'op dēu'nguiēu iāntāi dēu'vui nguiēu cei duidei nyionù tēpù iānēu theitaīan.

Nēngpēga' leīgu' Qèmiàn gēnyìu' gu'pù mi'nai mi'za kāmpū beìà gēnyìu'quigu' mi'cyi'sèua' tha'ëu vomēupù zò cei ā lai Ingēlei' ngō a'tong Qèmiàn ngō lim zatquāng ga' yinpēnluī nēng.

Qèmiàn Gēnyìu' gu'pù Mi'nai Mi'za Kāmpū Beì

ကမ္ဘာလူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်း

နိဒါန်း

လူသားအားလုံး၏ မွေးရာပါ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် တန်းတူညီမျှရှိ ပြီး ဖယ်ရှားထုတ်ပယ်၍ မရသောအခွင့်အရေးများကို အသိအမှတ်ပြု ခြင်းသည် ဤကမ္ဘာပေါ်တွင် လွတ်လပ်မှု၊ တရားမျှတမှုနှင့် ငြိမ်းချမ်း မှုတို့အတွက် အခြေခံအုတ်မြစ်ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊

လူ့အခွင့်အရေးကို အလေးမထား မထိမဲ့မြင်ပြုခြင်းသည် လူသားတို့၏ အကောင်းအဆိုး အကြောင်းအကျိုး ဆင်ခြင်နိုင်စွမ်း ကို ဖျက်ဆီးသည့် ရိုင်းစိုင်းရက်စက်သော အပြုအမူများ ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်၊ လွတ်လပ်စွာ သက်ဝင်ယုံကြည်ခွင့်၊ ကြောက်ရွံ့ခြင်းနှင့် ချို့တဲ့ခြင်းမှ လွတ်ကင်းခွင့်တို့ကို ရရှိခံစားရမည့် လူ့ဘောင်လောကတစ်ရပ် ပေါ် ပေါက်လာရေးကို သာမန်လူသားအားလုံး၏ အမြင့်မားဆုံးသော မျှော်မှန်းချက်အဖြစ် ကြေညာပြီးဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊

အာဏာသုံး၍ တရားလက်လွတ် အုပ်ချုပ်မှုနှင့် ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ် မှုတို့ကို လူသည် နောက်ဆုံးနည်းလမ်းအနေဖြင့် ဆန့်ကျင်ပုန်ကန် သည့် အခြေအနေသို့ မရောက်ရှိစေရေးအတွက် လူ့အခွင့်အရေးကို ဥပဒေစိုးမိုးမှုဖြင့် ကာကွယ်ပေးရန် မဖြစ်မနေ လိုအပ်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊

နိုင်ငံချင်း ချစ်ကြည်ရင်းနှီးစွာ ဆက်ဆံမှုဖွံ့ဖြိုးရေးကို မြှင့်တင် ရန် မဖြစ်မနေလိုအပ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊

Gënyìu'qui' Mi'cyi'sèua' Tha'ëuvomëupù Zò cei Ā

Mi'cyi'sèu ègiam nyiùpa' nyiānmei kēbeīngāi yinngaīga' phiōëu luāngëu kētha'pù tha'ëuvomëupù tiāmdei nguikiu'pua' nēng gënyìu'quigu' muangdui'deihai, mei'tha' cei nuakmeiëupù leīgu' ènāivī taian leīgu'cà,

Mi'cyi'sèua' tha'ëuvomëupùdei gong këvuipùà mi'haīëu ècui èmei èiò èlim dui'cān yuakpùhaī lëu'thi' lëu'sei sokxuan yìliò leīgu'cà èqo'ëvui' kēxomga' theiquāng nyioquāng, èqo'ëvui' kēxomga' muangliam, ètop èhiat kęgìga' mi'cyi'sèua' cètha'cèvompù mi'cyi'sèu vuīvong dëu'gìëu mi' gìgìpùà' dui'luīga' gìpùdei nguīhiānan luīleīgu'cà,

Hōlim èthiàng kēthaga' tanpù cei thiàng cei luakpùdeià mi'a' thānnyīuā dëu'këgūi gianīëu mi'cyi'sèua' tha'ëuvomëupù ngōqiāma'tong kām cei hānkiu'ëu gīluī leīgu'cà,

Lò cei nuak luilui viōi nuakīga' ènàì èza nēulëu'meiëu gīluī leīgu'cà,

ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ပြည်သူ့အပေါင်းတို့သည်
 အခြေခံလူ့အခွင့်အရေး၊ လူ့ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် တန်ဖိုး၊ အမျိုးသားနှင့်
 အမျိုးသမီး တန်းတူအခွင့်အရေးရှိမှုတို့ကို ၎င်းတို့ သက်ဝင် ယုံကြည်
 ကြောင်း ကုလသမဂ္ဂပဋိညာဉ်၌ ထပ်မံအတည်ပြုခဲ့ပြီး၊ ပိုမိုကျယ်ပြန့်
 သည့် လွတ်လပ်မှုတွင် လူမှုရေးတိုးတက်ရေးနှင့် လူ့ဘဝအဆင့်
 အတန်း တိုးတက်ကောင်းမွန်ရေးတို့ကို မြှင့်တင်ရန် သန္နိဋ္ဌာန်ချပြီး
 ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊

ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတို့သည် ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့နှင့် ပူးပေါင်း
 ၍ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် အခြေခံလွတ်လပ်ခွင့်များကို ကမ္ဘာတစ်ဝန်း
 လုံးက ပိုမိုမြှင့်တင် လေးစားလိုက်နာ ကျင့်သုံးကြစေရေးအတွက်
 ဆောင်ရွက်မည်ဟု ကတိပြုပြီးဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊

အဆိုပါ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို အတူတကွ
 နားလည်မှုရှိခြင်းသည် ဤကတိကဝတ်ကို အပြည့်အဝ အကောင်
 အထည်ဖော်စေရေးအတွက် အရေးကြီးဆုံးဖြစ်သောကြောင့်လည်း
 ကောင်း၊

UN beì monggu' vompù lò nuakpù nuaknyiùhaī ěgiam mìcyi'sèuà'
 tha'ëuvomëupù ěnaīvī mi'mei cei gong vui, mai'pù mainyiùsèu
 beīngāi yinngāi kĕgìga' tha'ëuvomëupùhaīdei muangliamantĕ UN
 ngōqiām gu'cà ětongzoankiu'yuī, ěqo'ĕvui' kĕxom nĕulĕu'ga'
 xuīcui' xuīlō cei mi'nai mi'za nĕulĕu' dĕu'mei dĕu'vongĕu qiāmī
 luīleīgu'cà,

UN beì monggu' hàpùhaī beìgàmvō ga' mi'nai mi'za cei
 mi'cyi'èuà' tha'ëuvomëupù ěnaīvīhaī gĕnyiùquigu'pù ěgiamā' nĕulĕu'
 gongvuìga' cĕtancĕgianbùtĕ ngōqiām gianluī leīgu'cà,

Nĕng mi'nai mi'za cei ěqo'ĕvui' kĕxom àmām ga' muangdui'
 ngui ga' nĕng ngōqiām ěgiam tha'ga' xuīlĕnĕupù taian leīgu'cà,

လူတိုင်း၊ အဖွဲ့အစည်းတိုင်းက ဤကြေညာစာတမ်းကို အစဉ်
 နှလုံးသွင်းလျက် ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလုံးတွင် အဆိုပါအခွင့်အရေးများနှင့်
 လွတ်လပ်ခွင့်များကို လေးစားကြစေရန် သင်ကြားခြင်း၊ အသိပညာ
 ပေးခြင်းဖြင့် အားထုတ်ကြစေရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ ကုလသမဂ္ဂ
 အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများနှင့် ထိုနိုင်ငံတို့၏ စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာအောက်ရှိ
 နယ်ပယ်အတွင်းမှ တိုင်းသူပြည်သားများက အဆိုပါအခွင့်အရေးနှင့်
 လွတ်လပ်ခွင့်များကို ကျယ်ပြန့်ထိရောက်စွာ အသိအမှတ်ပြုလိုက်နာ
 ကျင့်သုံးစေရန်အလို့ငှာ နိုင်ငံတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာအဆင့်တို့တွင်
 အဆင့်ဆင့် တိုးတက်သော အစီအမံများဖြင့် အားထုတ်ကြစေရန်
 အတွက်လည်းကောင်း ရည်ရွယ်လျက်၊ နိုင်ငံခပ်သိမ်း၊ လူခပ်သိမ်း
 တို့ အောင်မြင်မှုရရှိရန် ဆောင်ရွက်ကြရမည့် အားလုံးနှင့်ဆိုင်သော
 စံတစ်ရပ်အဖြစ် ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံက ဤကမ္ဘာလူ
 အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်းကို ယခုထုတ်ပြန်ကြေညာလိုက်သည်။

အပိုဒ် ၁

လူသားအားလုံးသည် လွတ်လပ်သူများအဖြစ် မွေးဖွားလာကြပြီး
 ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် အခွင့်အရေးများ တန်းတူရည်တူရှိကြသည်။ လူတို့၌
 ဆင်ခြင်တုံတရားနှင့် အမှားအမှန်ဖော်နိုင်ခြားနိုင်သော အသိဉာဏ်
 ရှိကြ၍၊ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ညီရင်းအစ်ကို စိတ်ဓာတ်ဖြင့် ဆက်ဆံ
 ကျင့်သုံးသင့်သည်။

Mi' èzàm gàm̄vōluīpū beì ceì pān ègiama' nēng zò ceì ā muanggu' luīlëu'ga' gēnyiu'quigu'pù ègiama' nēng tha'ëuvomëupù ceì èqo'ëvui' kēxom ga' gongvu'kiu'ëu theitaī, xī ceì li nguihiān ga' ku'ō āngcyi'ëucà, UN beì monggu' vompù lòhaī ceì nēng lòhaīa' tan ceì gianëu theikiu'pù lò monggu' lópù nuakpù haīa' nēng tha'ëuvomëupù kētan kēgian ga' nēulëu'nguiëu nguihiān āngcyi'ëucà lò ceì lòhaī ègiama' èthuāng nēulëu' dëu'thaëu èzàmdaga' āngcyi'ëucà dui'cān, lò ègiam, mi' ègiam dëu'tha'meīëu ègaimdei qo'pù xīlëu'ëu zeī ga' UN nuakxi ngōgāma' Gēnyiu'qui' Mi'cyi'sëua' Tha'ëuvomëupù Zò ceì Ā lëu'quāng ga' thei taī an.

Èdip (1)

Mi'cyi'sëu ègiama' èqo'ëvui' kēxom ga' pa'niluīpū nyianmei ceì tha'ëu vomëupù haī ei' ga' gianni. Dui'so' dui'quāngngui ceì èmei ètha beīngāi yinngāi yuakpù sām ceì zām gìniga' zakzakdei tei ceì nio cëu muangdui'lim cènaì cèza tha'bù.

အပိုဒ် ၂

လူတိုင်းသည် လူမျိုး၊ အသားအရောင်၊ အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီး၊
ဘာသာစကား၊ ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာ၊ နိုင်ငံရေး သို့မဟုတ် အခြား
အယူအဆ၊ နိုင်ငံသား သို့မဟုတ် လူမှုအဆင့်အတန်းနှင့်ဆိုင်သော
ဇာစ်မြစ်၊ ပစ္စည်းဥစ္စာဂုဏ်၊ မျိုးရိုးဇာတိဂုဏ်နှင့် အခြားအဆင့်အတန်း
စသည့် ခွဲခြားမှုမျိုး မရှိစေဘဲ ဤကြေညာစာတမ်းတွင် ဖော်ပြပါရှိ
သည့် အခွင့်အရေးနှင့် လွတ်လပ်ခွင့် အားလုံးကို ခံစားခွင့် ရှိသည်။
ထို့ပြင် လူတစ်ဦးတစ်ယောက် နေထိုင်ရာ နိုင်ငံ သို့မဟုတ် နယ်မြေ
ဒေသသည် အချုပ်အခြာအာဏာပိုင် လွတ်လပ်သည့်နယ်မြေဖြစ်စေ၊
ကုလသမဂ္ဂ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခံနယ်မြေဖြစ်စေ၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်
ချုပ်ခွင့်အာဏာ မရရှိသောနယ်မြေဖြစ်စေ သို့မဟုတ် အချုပ်အခြာ
အာဏာ တစ်စုံတစ်ရာ ကန့်သတ်မှု ရှိသည့်နယ်မြေဖြစ်စေ ယင်း၏
နိုင်ငံရေး၊ စီရင်ပိုင်ခွင့် သို့မဟုတ် နိုင်ငံတကာအဆင့်အတန်း တစ်ခုခု
ကို အခြေပြု၍ ခွဲခြားမှု မပြုလုပ်ရ။

အပိုဒ် ၃

လူတိုင်းတွင် အသက်ရှင်သန်ခွင့်၊ လွတ်လပ်ခွင့်နှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်လုံခြုံမှု
ရခွင့် ရှိသည်။

အပိုဒ် ၄

မည်သူ့ကိုမျှ ကျေးကျွန်အဖြစ် သို့မဟုတ် ကျေးကျွန်ကဲ့သို့ မပြုရ။
ကျွန်ပြုခြင်းနှင့် ကျွန်အရောင်းအဝယ်ပြုခြင်းပုံစံ အားလုံးကို ပိတ်
ပင်တားမြစ်ရမည်။

အပိုဒ် ၅

မည်သူ့ကိုမျှ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း သို့မဟုတ် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်
သော၊ လူမဆန်သော၊ လူ့သိက္ခာ ညှိုးနွမ်းစေသော ပြုမူဆက်ဆံခြင်း
သို့မဟုတ် အပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်း မပြုရ။

Ĕdip (2)

Mi' ězàm, mi'li, kĕū cei zĕū, mai'pùsĕù mai'nyiùsĕù, ngō cei sām tàmzaī muangliampù nuakzang leī nĕngkĕtai xuīcui' xuīlōdei qo'pù, ěquàng ěngai, pòng cei giāmpū, kiomei cei nĕnglidei yinbeī yinngaī kĕgìhiān ga' nĕng zò cei ā laigu' hàluīpū tha'ĕuvomĕupù cei ěqo'ĕvui' kĕxom ga' ěgiama' cĕtha' tha'bù. Nĕngxuīgu' mi'zak naipù lò nuak nĕngkĕtai lò cei ōmā ětāng ěxio' kĕxom ga'pù lò cei ōm bĕcā UN a' kok cei xak luīpū lò cei ōm bĕcā mūmuangdi' zĕū cei zangĕu kĕtha'pù lò cei ōm bĕcā nĕngkĕtai ětāng ěxio' kĕxompù zakli zak, tak cei yin gīluīpū lòbĕcā, nĕng lòleī tan cei gian tha'pù nĕngkĕtai lònyiù nuaknyiù xī gongvui, zaklidei vīlĕu' ga' abeīngaī tha'bù.

Ĕdip (3)

Mi' ězàm anai ětāng ěxio' kĕxom ga' cei mi'zak tha'meiĕu gian.

Ĕdip (4)

Zĕuzĕu lòbĕcā qusĕùpĕga' anaihiān tha'bù. Quĕu cei qu yīnpūhai ěgiamdei cĕ tak tha'bù.

Ĕdip (5)

Zĕudei lòbĕcā thiāng cei luak nĕngkĕtai co'cān kĕxom ga', mi'muangkĕgì, mi'meimuang lĕu'cui tan cei nyio nĕngkĕtai tanlĕu' nagi.

အပိုဒ် ၆

လူတိုင်းသည် ဥပဒေအရာ၌ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအဖြစ်ဖြင့် နေရာတိုင်းတွင် အသိအမှတ်ပြုခြင်းကို ခံယူပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

အပိုဒ် ၇

လူအားလုံးတို့သည် ဥပဒေအရာ၌ တန်းတူရည်တူရှိကြပြီး ဥပဒေ၏ တန်းတူ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုကို မည်သည့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမျှ မရှိစေဘဲ ခံစားပိုင်ခွင့် ရှိသည်။ ဤကြေညာစာတမ်းကို ဖောက်ဖျက်၍ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းမှလည်းကောင်း၊ ထိုသို့ ခွဲခြားဆက်ဆံရန် လှုံ့ဆော်ခြင်းမှလည်းကောင်း တူညီသော ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုကို ခံစားပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

အပိုဒ် ၈

လူတိုင်းသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ သို့မဟုတ် ဥပဒေအရ ၎င်းအား ခံစားခွင့် ပြုထားသည့် မူလအခွင့်အရေးများကို ဖောက်ဖျက်ခြင်း ခံရလျှင် ထိုသူသည် စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသော နိုင်ငံတော်ခုံရုံးများ၏ ထိရောက်သော ကုစားပေးမှုကို ရပိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။

အပိုဒ် ၉

မည်သူမျှ မတရားဖမ်းဆီးခြင်း၊ မတရားချုပ်နှောင်ခြင်း သို့မဟုတ် မတရား ပြည်နှင်ခြင်း မခံစေရ။

အပိုဒ် ၁၀

လူတိုင်းသည် ၎င်း၏ အခွင့်အရေးနှင့် တာဝန်ရှိမှုများကို အဆုံးအဖြတ်ခံရာတွင်လည်းကောင်း၊ ၎င်းအပေါ် ပြစ်မှုကြောင်းအရ စွပ်စွဲချက်ကို အဆုံးအဖြတ်ခံရာတွင်လည်းကောင်း လွတ်လပ်၍ ဘက်လိုက်မှုမရှိသော တရားရုံးတစ်ရပ်က အများပြည်သူရှေ့မှောက်တွင် တရားမျှတစွာ ကြားနာစစ်ဆေးခြင်းကို တန်းတူရည်တူအပြည့်အဝ ရပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

Ēdip (6)

Mi' ězàma' lĕu'thā lĕu'giām mi'pōm zakpĕga' zĕuqu' lōbĕcā cĕngui cĕzān kiu' tha'bù.

Ēdip (7)

Mi' ězàma' lĕu'thā lĕu'giām gini ga' lĕu'thā lĕu'giām ei' ga' thō cei lōpūā beīngaī yinngaī kĕgihīān ga' cĕtha' tha'bù. Nĕng zò cei ā dei kĕlĕu' ga' beīngaī yinngaī ga' bĕcā, nĕng beīngaī yinngaīĕu lĕu'so' ga' lōbĕcā àm ga'pù thō cei lō kiu' cĕgì tha'bù.

Ēdip (8)

Mi' ězàma' lĕu'thā lĕu'giāmpū ĕvi bei nĕngkĕtai lĕu'thā lĕu'giāmluīpū pĕga' nĕngdei kiu'luīpū thāĕu vomĕupù ĕgivo lĕu'thi'an kiu' mōā ĕpià tankiu' leikiu' yuakpù bei haīa' ĕthiāngthapù tha'ĕu cĕgì tha'bù.

Ēdip (9)

Zĕulò bĕcā ĕthiāng kĕtha kaipù gippù, nĕngkĕtai nuak a'tong kām cei gōphō agì tha'bù.

Ēdip (10)

Mi' ězàma' nĕng cĕtha'cĕvompù cei cĕthō cĕlōkiu'pù haīa' dasā lasā ga' bĕcā, nĕngqui ĕthiāngkĕtha yuīsū dasālasā ga' bĕcā, ĕqo'ĕvui' kĕxom qahaīkĕgì ga' beīnyiù pānnyiū qagu' ei'zàng ga' cĕtha'tha'bù.

အပိုဒ် ၁၁

(၁) ပြစ်မှုတစ်ရပ်ဖြင့် တရားစွဲဆိုခံရသော လူတိုင်းသည် စွပ်စွဲခံရ သည့် ပြစ်မှုအတွက် ခုခံချေပရန် လိုအပ်သည့် အာမခံချက်ရှိသော၊ အများပြည်သူ ရှေ့မှောက်၌ စစ်ဆေးသောတရားရုံးက ဥပဒေနှင့် အညီ ကြားနာစစ်ဆေးပြီး ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု ထင်ရှားစီရင်မှု မခံရမချင်း အပြစ်မဲ့သူဟူ၍ မှတ်ယူခြင်း ခံထိုက်သည့် အခွင့်အရေး ရှိသည်။

(၂) ပြစ်မှုကျူးလွန်သည့်အချိန်တွင် ပြည်တွင်းဥပဒေအရဖြစ်စေ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေအရဖြစ်စေ ပြုလုပ်မှု သို့မဟုတ် ပျက်ကွက် မှု တစ်ရပ်သည် ပြစ်မှု မမြောက်ပါက ထိုပြုလုပ်မှု သို့မဟုတ် ပျက် ကွက်မှုအတွက် မည်သူမျှ အပြစ်မရှိစေရ။ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည့် အချိန်ကာလတွင် ထိုက်သင့်စေနိုင်သော ပြစ်ဒဏ်ထက် ပိုမိုကြီးလေး သော ပြစ်ဒဏ်ကို ထိုက်သင့်စေခြင်း မရှိစေရ။

အပိုဒ် ၁၂

မည်သူမျှ မိမိ၏ ပုဂ္ဂိုလ်ရေး လွတ်လပ်ခွင့်၊ မိသားစု၊ နေအိမ် သို့မဟုတ် စာပေးစာယူကိစ္စရပ်များတွင် မတရားဝင်ရောက်စွက် ဖက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ မိမိ၏ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် ထင်ပေါ်ကျော် ကြားမှုအား ပုတ်ခတ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း မခံရစေရ။ လူတိုင်း သည် ထိုသို့ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်း သို့မဟုတ် ပုတ်ခတ်ခြင်းတို့မှ ဥပဒေအရ အကာအကွယ်ရပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

အပိုဒ် ၁၃

(၁) လူတိုင်းတွင် နိုင်ငံ၏ နယ်နိမိတ်အတွင်း၌ လွတ်လပ်စွာ သွားလာရွှေ့ပြောင်းခွင့်နှင့် နေထိုင်ခွင့် ရှိသည်။

Ēdip (11)

1. Mei'zak lëu'lëu' ga' mei'cèlopù èzàmà nëng mei' dëu'tha'ëupù, beì cei pān gu' xàngcān zocānpū naīthiānga' theikiu' lëu'kiu'pùdei ei' ga' xàngcān lëu'ga' mei' giāntë këmòzodei tàng ga' mei' kègì pù tè cèdui'tha'pù giān.

2. Mei' ngom athōng gu' nuakmuang thei kiu'pù a'tong bēcā, nuak èzàm dei theikiu' lëu'kiu' pù a'tong lòbēcā xuīlēnpū nēngkētai thīan pùà mei' kègimō nēnglēnpū nēngkētai thīanleīgu' zēudeilòbēcā mei' agìtha'bù. Mei' ngom kām muanggu' cèlëu'pù mei'ëu nëu ga' alëu'tha'bù.

Ēdip (12)

Zëua'lòbēcā mūmū mi'pōm zakleī èqo'ëvui' kèxom, yam nēngkētai lailëu'laithan monggu' èthiàngkētha ngomhàbēcā, mūmū thēmmei nyānmei lëu'cyui pùbēcā agìtha'bù. Mi'èzàm nēngdēga' yui ngomhà nēngkētai lëu'cyui pù a'tong theikiu' lëu'kiu'pùà' cèkām cèhānkiu' tha'bù.

Ēdip (13)

1. Mi' èzàm lòimuang gu' èqo'ëvui' kèxom keiyuiviyuiga' cei naīga' tha'an.

(၂) လူတိုင်းတွင် မိမိ၏ နိုင်ငံအပါအဝင် မည်သည့်နိုင်ငံမှမဆို ထွက်ခွာပိုင်ခွင့်နှင့် မိမိ၏ နိုင်ငံသို့ ပြန်လာပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

အပိုဒ် ၁၄

(၁) လူတိုင်းသည် ဖိစီးနှိပ်စက်မှုမှ လွတ်ကင်းရန် အခြားနိုင်ငံများ၌ ခိုလှုံခွင့်ကို တောင်းခံပိုင်ခွင့်နှင့် ရရှိခံစားပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

(၂) နိုင်ငံရေးနှင့် မပတ်သက်သည့် ပြစ်မှုများ သို့မဟုတ် ကုလသမဂ္ဂ၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် အခြေခံမူများကို ဆန့်ကျင်သော ပြုလုပ်မှုများ အပေါ် အကြောင်းပြု၍ အမှန်တကယ် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် တရားစွဲဆိုမှုများတွင် အထက်ပါအခွင့်အရေးကို ကိုးကားအသုံးပြုခွင့် မရှိစေရ။

အပိုဒ် ၁၅

(၁) လူတိုင်းသည် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံသားအဖြစ် ခံယူခွင့်ရှိသည်။

(၂) မည်သူမျှ မိမိ၏ နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို မတရားရုပ်သိမ်းခြင်း မခံရစေရ။ မိမိ၏ နိုင်ငံသားဖြစ်မှု ပြောင်းလဲနိုင်သည့် အခွင့်အရေးကို လည်း ငြင်းပယ်ခြင်း မခံရစေရ။

အပိုဒ် ၁၆

(၁) အရွယ်ရောက်ပြီးသော ယောက်ျားနှင့် မိန်းမတို့တွင် လူမျိုး၊ နိုင်ငံသား သို့မဟုတ် ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာကို အကြောင်းပြု၍ ကန့်သတ်ချက် တစ်စုံတစ်ရာ မရှိစေဘဲ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် မိသားစု ထူထောင်ပိုင်ခွင့် ရှိသည်။ ၎င်းတို့သည် လက်ထပ်ရာ တွင်လည်းကောင်း၊ အကြင်လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းနေစဉ်တွင် လည်းကောင်း၊ ကွာရှင်းပြတ်စဲသည့်အခါတွင်လည်းကောင်း တန်းတူရည်တူ အခွင့်အရေးများ ရခွင့်ရှိသည်။

2. Mi' èzàm mùmū lògu'lò kētai ga' zēulò gu'bēcā quidinquisei'ēu
cei mūmulò gu'niap ga' tha'an.

Ēdip (14)

1. Mi' èzàmdei thiàngyui luakyui dēu'kēgiēu ēbàlògu' naiēu zēuga'
cētha' tha'bù.

2. Lò leī kēqo'pù mei' nēngkētai UN a' dui'cānluīpū cei vīnyiū
ngōqiām dei kēei' ga' xūi tanpùdei lōlēu'ga' ēcēucēu mei' lìmluīpū
yuiqiam ga'mō ēquigu'pù laimuang tha'ēuvomēu pù nēulēu' ga'
lēu'ēu àtha'.

Ēdip (15)

1. Mi' èzàm lòzakmuanggu' nuakzang mi'zak tē nai ga' tha'an.

2. Zēuzēulòbēcā mùmū nuakzang mi'zak tailuīpūdei ēthiàngkētha
ga' agō akamtha'bù. Mùmū nuakzang mi'zak cētha'cēvompù phiō cei
leī ga' atha'bù.

Ēdip (16)

1. Mi'vuī zeīanpū mai'pù mai'nyiùsēuhaīā mi'li, nuakzangmi'
nēngkētai muangliampùdei iānlēu'ga' tāng cei xio' zakpang kēgihiān
ga' dēm ī lēu' ī cei yamzang ga' tha'an. Nēnghaīā lēu'ībēcā,
mai'pù mai'nyiù nī tē ànga' naībēcā, pōī athōngbēcā tha'ēuvomēu
pù cēei'tha'bù.

(၂) သတို့သားနှင့် သတို့သမီး နှစ်ဦးနှစ်ဖက်တို့၏ လွတ်လပ်သော သဘောဆန္ဒ အပြည့်အဝရှိမှသာလျှင် ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်း ပြုရမည်။

(၃) မိသားစုသည် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ သဘာဝကျသော အခြေခံအဖွဲ့ဖြစ်ပြီး လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် နိုင်ငံတော်၏ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုကို ခံစားပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

အပိုဒ် ၁၇

(၁) လူတိုင်းတွင် မိမိတစ်ဦးချင်းသော်လည်းကောင်း၊ အခြားသူများနှင့် စုပေါင်း၍သော်လည်းကောင်း ပစ္စည်းဥစ္စာကို ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသည်။

(၂) မည်သူမျှ မိမိပိုင်ပစ္စည်းဥစ္စာကို မတရားသိမ်းယူခြင်း မခံထိုက်စေရ။

အပိုဒ် ၁၈

လူတိုင်းတွင် လွတ်လပ်စွာ တွေးခေါ်ခွင့်၊ အမှားအမှန် ဝေဖန်ပိုင်းခြားခွင့်နှင့် ကိုးကွယ်ခွင့် ရှိသည်။ အဆိုပါ အခွင့်အရေးများတွင် မိမိကိုးကွယ်သည့်ဘာသာ သို့မဟုတ် သက်ဝင်ယုံကြည်ချက်ကို လွတ်လပ်စွာ ပြောင်းလဲခွင့်အပြင်၊ တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ အများနှင့် စုပေါင်း၍ဖြစ်စေ မိမိကိုးကွယ်သည့်ဘာသာ သို့တည်းမဟုတ် သက်ဝင်ယုံကြည်မှုကို အများပြည်သူ ရှေ့မှောက်၌ဖြစ်စေ၊ သီးခြားဖြစ်စေ လွတ်လပ်စွာ သင်ပြခွင့်၊ ကျင့်သုံးခွင့်၊ ဝတ်ပြုကိုးကွယ်ခွင့်နှင့် ဆောက်တည်ခွင့်တို့လည်း ပါဝင်သည်။

(2) Ngum pü ko vie htah ham kä pih nat htok kä thap kä lah mä nga ko ham kä moh long tieh nga pih xu zöh zeing pi nga zöh lö htit kam söh kä nyu püh meh nyih.

(3) Nok long khö pu mih hteing lo hiak kyi to pang nga pih kä than pih xie kä theik tha ko mih hteing lo ko mong kä man kok kä kip pih kyi püh min pih luom nga ko.

Kä thong seing (17)

(1) Mih hteing kä lü pu pah pah khuat lo htit ta yu mih ma lö zö kam söh kä ta yu geing kä leing püh suan nga ko.

(2) Hto hto ta yu pah pah geing kyi kä luom mä tha ko kyin lah mä kham lah püh htih.

Kä thong seing (18)

Mih hteing kä lü pu kä thap kä lah mä nga ko tui kä khä ma meh kä tha kä gah htie ho thut yok kä pih luom ko long lam luom nga ko. Sö luom kyin no pah pah long lam khä zam sö mä long zöh long lam pih kyi kä thap kä lah mä nga ko lan kä püh kä pih na kyi khuat lo ta yu, lo kam sö kä ta yu pah pah long lam khä zam sö mä long zöh long lam pih kyi lo kä lü pi ngah kyä ta yu kä htuom ta yu kä thap kä lah mä nga ko kä tö kä sa luom long lam sit liak luom ko kä sa kä lah luom hie huan hie ko.

အပိုဒ် ၁၉

လူတိုင်းတွင် လွတ်လပ်စွာ ထင်မြင်ယူဆခွင့်နှင့် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ခွင့် ရှိသည်။ အဆိုပါအခွင့်အရေးများတွင် ထင်မြင်ယူဆချက်များကို အနှောင့်အယှက်ကင်းစွာဖြင့် လွတ်လပ်စွာ စွဲကိုင်ခွင့်အပြင် သတင်းအချက်အလက်နှင့် အတွေးအခေါ် အယူအဆများကို သတင်းမီဒီယာ တစ်ရပ်ရပ်မှတစ်ဆင့် နယ်နိမိတ် အပိုင်းအခြားမရှိ ရှာဖွေဆည်းပူးခွင့်၊ လက်ခံခွင့်နှင့် ဖြန့်ချိခွင့်တို့လည်း ပါဝင်သည်။

အပိုဒ် ၂၀

- (၁) လူတိုင်းတွင် ငြိမ်းချမ်းစွာ စုဝေးခွင့်နှင့် အသင်းအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းခွင့်တို့ကို လွတ်လပ်စွာ ကျင့်သုံးခွင့် ရှိသည်။
- (၂) အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ရပ်တွင် ပါဝင်စေရန် မည်သူ့ကိုမျှ အတင်းအကျပ် မပြုရ။

အပိုဒ် ၂၁

- (၁) လူတိုင်းတွင် မိမိနိုင်ငံ၏ အစိုးရအဖွဲ့အစည်း၌ တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ လွတ်လပ်စွာ ရွေးချယ်သည့် ကိုယ်စားလှယ်များမှတစ်ဆင့်ဖြစ်စေ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့် ရှိသည်။
- (၂) လူတိုင်းတွင် မိမိနိုင်ငံ၏ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းဖြစ်ရန် တူညီသည့် အခွင့်အရေး ရှိသည်။
- (၃) အစိုးရအုပ်ချုပ်မှုအာဏာသည် ပြည်သူပြည်သားတို့၏ ဆန္ဒအပေါ် အခြေခံရမည်။ လူတိုင်းပါဝင်၍ တန်းတူညီမျှ ဆန္ဒမဲပေးနိုင်ခွင့်ရှိပြီး လျှို့ဝှက်မဲပေးစနစ်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ အလားတူ လွတ်လပ်သော မဲပေးစနစ်ဖြင့်ဖြစ်စေ အချိန်ကာလ အပိုင်းအခြားအလိုက် ကျင်းပသော စစ်မှန်သည့် ရွေးကောက်ပွဲများတွင် အဆိုပါဆန္ဒကို ဖော်ထုတ်ရမည်။

Edip (19)

Mi' èzàm èqo'èvui' kègì ga' dui' cei op ga' cei thei quāng ga' tha'an. Nèng tha'èuvomèupù dui' cei oppù èlimhaī, èqo'èvui' kèxom ga' tan cei gian qui gu' zò cei ā cei dui'so' dui'quāng xī cei li haīdei zò cei à tanpù beì zakzak a'tong lōi beīngāi kègì ga' limquānglèu' ga' cei theipù haīcā hāan.

Edip (20)

1. Mi' èzàm nuakzang monggú gām vō thinvō cei beì cei pān lèuquāng èu èqo'èvui' kèxom ga' tan cei gian ga' tha'an.

2. Beì cei pān zakzak mong gu' dèu'vomhàèu zèuzèudei lòbēcā hōlim athiūtha'bù.

Edip (21)

1. Mi' èzàmèu mūmūlò uppù beia' mūmūpōma' bēcā, èqo'èvui' kèxom ga' zèuquāngpù mi'thiàng gu' lòbēcā tanhà vomhà ga' tha'an.

2. Mi' èzàma' mūmū lòqui' gu' xuīlei tha'pù mi' dèu'zeīèu ei' ga' tha'èu pù gian.

3. Ènyi èappù ngō cei sāmā nuakpù nuaknyiùhaī muangdui'a'tong cèvibù. Mi' èzàmhà ga' lai thiū tha'lèu'mìgu' gio'lim thiūpū lai, nèngdei àmga' dui èqo'èvui' kèxompù lai thiūpūbēcā athōng avongdei haī ga' tan cei lènpū èthiàng thapù mi' zōquāngpū muang gu' nèngmuàngdei cèlèu'quāngtha'bù.

အပိုဒ် ၂၂

လူတိုင်းတွင် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးအနေဖြင့် လူမှုဘဝ လုံခြုံရေး ရယူပိုင်ခွင့်ရှိသည်ပြင်၊ မိမိနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းမှုနှင့် အရင်း အမြစ်တို့အရ အမျိုးသား ကြိုးပမ်းမှုနှင့် နိုင်ငံတကာပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုတို့ဖြင့် မိမိ၏ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေး လွတ်လပ်စွာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သော စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု အခွင့်အရေးများကို ရရှိခံစား ပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

အပိုဒ် ၂၃

(၁) လူတိုင်းတွင် အလုပ်လုပ်ပိုင်ခွင့်၊ မိမိနှစ်သက်ရာ အလုပ်အကိုင် ကို လွတ်လပ်စွာ ရွေးချယ်ပိုင်ခွင့်၊ တရားမျှတ၍ အဆင်ပြေမှုရှိ သော လုပ်ငန်းခွင်အခြေအနေများ ရပိုင်ခွင့်နှင့် အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ် ခြင်းမှ အကာအကွယ် ရပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

(၂) လူတိုင်းတွင် တူညီသော အလုပ်အတွက် တူညီသော လုပ်ခ ကြေးငွေကို ခွဲခြားမှု တစ်စုံတစ်ရာ မရှိစေဘဲ ရပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

(၃) အလုပ်လုပ်သည့်လူတိုင်းတွင် မိမိနှင့် မိမိ၏မိသားစုအတွက် လူ့ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် ထိုက်တန်သော ဘဝရပ်တည်မှုကို အာမခံနိုင်မည့် တရားမျှတ၍ လျော်ကန် သင့်မြတ်သော အခကြေးငွေ ရပိုင်ခွင့် ရှိသည်။ လိုအပ်လျှင် အခြားလူမှုရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများ ကိုလည်း ဖြည့်စွက်ရရှိ ခံစားပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

(၄) လူတိုင်းတွင် မိမိ၏ အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်ရန်အတွက် အလုပ်သမား သမဂ္ဂများ ဖွဲ့စည်းခွင့်နှင့် ယင်းသမဂ္ဂများတွင် ပါဝင် ဆောင်ရွက်ခွင့် ရှိသည်။

Ēdip (22)

Mi' ēzàmēu mi'beimi'pān kām̄mong gu' beizak mong gu'pù mi'zaka' mi'naimi'za mei tha'lēu'quigu', mūmūlòqui gām̄vōluīpū cei gīluīpūhaītiām mi'li leī āngcyi'pù cei lò haī gām̄vō ga' xuīlēn a'tong mūmū meiēu cei mūmū yuakpù kēqo'kēvui' ga' nēulēu' dēu'meiēu kēgì kētha'pù qì cei nīlim mi'nai mi'za meicà xī cei li kēlēu'mu'an ga' cētha' tha'bù.

Ēdip (23)

1. Mi' ēzàmēu xuīlei tha', mūmū muangdēmpù xuīhaīdei ēqo'ēvui' kēxom ga' cēzēu tha', kēbeī ngaīzin ngaī ga' ēcapviōpū xuīleitēm tha'ēupù cei xuī keī xuīleiēu kēgì pūhaīdei cēkām cēhānthabù.

2. Mi' ēzām xuīlei àmga'mō ēhuīcā kēbeīngaī ga' cēāmthabù.

3. Xuī leinùpù mi'ēgiam mūmū cei mūmūlòqui yamqianēu mi'nai meiēu pūdei tha'ga' quigēm kēbeīngaī ga' ēthiàngēlim thapù ēhuīēmui cētha'thabù. Ēlīmthiàng gì mō mi'dei kām cei hānpū tha'ēuvongēu ēbàpùbeicà liānsū ga' tha'ēuvongēupù cēgì thabù.

4. Mi' ēzàma' mūmū keisēu'leisēu'ēupù leīgu' quigēmyuīēu xuīkeixuītanbei lēu'quāng ga' ēnēngbei monggu' leihà tanhāēu tha'pùcà gian.

အပိုဒ် ၂၄

လူတိုင်းတွင် ကြောင်းကျိုးလျော်ညီစွာ ကန့်သတ်ထားသည့် အလုပ်
ချိန်နှင့် လစာဖြင့် ခံစားခွင့်ရှိသော အခါအားလျော်စွာ သတ်မှတ်
ထားသည့် အလုပ်အားလပ်ရက်များ အပါအဝင် အနားယူခွင့်နှင့်
အားလပ်ခွင့်တို့ကို ခံစားပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

အပိုဒ် ၂၅

(၁) လူတိုင်းတွင် အစားအစာ၊ အဝတ်အထည်၊ နေအိမ်၊ ကျန်းမာ
ရေး စောင့်ရှောက်မှုနှင့် လိုအပ်သည့် လူမှုအထောက်အပံ့များအပါ
အဝင် မိမိနှင့် မိမိ၏ မိသားစု ကျန်းမာရေးနှင့် ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ
အေးချမ်းစွာ နေထိုင်နိုင်ရေးအတွက် လုံလောက်သည့် လူနေမှု
အဆင့်အတန်းကို ရပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ထို့ပြင် အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်ခြင်း၊
ကျန်းမာရေးချို့တဲ့ခြင်း၊ မသန်စွမ်းဖြစ်ခြင်း၊ မုဆိုးမဖြစ်ခြင်း၊
အသက်အရွယ်အိုမင်းခြင်း သို့မဟုတ် မိမိမတတ်စွမ်းနိုင်သော
အခြေအနေများကြောင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း မပြုနိုင်ခြင်းတို့
ဖြစ်ပေါ်ခဲ့လျှင် ဘဝလုံခြုံမှု ရပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

(၂) မိခင်ဘဝနှင့် ကလေးသူငယ်ဘဝတို့တွင် အထူးစောင့်ရှောက်မှု
နှင့် ကူညီမှုကို ရပိုင်ခွင့် ရှိသည်။ တရားဝင်လက်ထပ်၍ဖြစ်စေ၊
တရားဝင် လက်မထပ်ဘဲဖြစ်စေ မွေးဖွားလာသော ကလေးအားလုံး
သည် တူညီသော လူမှုကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုကို ခံစားခွင့် ရှိသည်။

Ēdip (24)

Mi' ězàmĕu nōa'ĕu, naiyuiizayuiĕu nōa' athōng ěxom paìluīpū
nōa'avong hàsū ga' nōa' lĕu'pùlĕiā ěhuī kĕxĕm ga' cĕtha'tha'bù.

Ēdip (25)

1. Mi' ězàmĕu ěsĕu'ĕyiu, nì cei ì, yam, cĕucyilim thō cei lōpū
cei mūmū, mūyamqian duikĕsĕukĕki' ga' muanglui tĕ nai mei
za mei gianpù ěthōĕlōpū hàsū ga' tha'ĕuvomĕupù gian.
Nĕngkō gu' xuīlei kĕgì pù cĕucyi kĕmeipù nĕūkōk
nyiu'miàngpù, ei'nyiù, qĕnanpù nĕngkĕtai mūmūa'
kĕyuakbù lĕigu' kĕisĕu'leisĕu'kĕtha' ga'mō vuīvongco'ui
kĕxompù cĕtha'tha'bù.

2. Sĕupa'nyiù cei mi'nai'sĕùhaī athōng gu' ěxom thō cei
lōpū cei hàyuī pū cĕtha'tha'bù. Ēmei tĕ yamzanglĕu'ga'lòbĕcā,
ngàngà naiīza ī lĕu'ga'lòbĕcā pa'luīpū mi'nai' ěgiama' mi'dei
kām cei hān yuīpū ei'zàng ga' cĕtha'tha'bù.

အပိုဒ် ၂၆

(၁) လူတိုင်းတွင် ပညာသင်ယူခွင့် ရှိသည်။ ပညာသင်ကြားရေးသည် အနည်းဆုံး မူလတန်းနှင့် အခြေခံအဆင့်တို့တွင် အခမဲ့ ဖြစ်ရမည်။ မူလတန်းပညာသည် မသင်မနေရ ဖြစ်ရမည်။ စက်မှုလက်မှုနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာများကို လူအများ သင်ယူနိုင်စေရမည် ဖြစ်ပြီး အဆင့်မြင့်ပညာရေးကို အရည်အချင်းပေါ် အခြေခံ၍ အားလုံး တန်းတူရည်တူ ရရှိစေရမည်။

(၂) ပညာရေးကို လူသားတို့၏ ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေး အပြည့်အဝ ဖွံ့ဖြိုးစေရန်နှင့် လူ့အခွင့်အရေးနှင့် အခြေခံလွတ်လပ်ခွင့်များကို ပိုမို လေးစားလာစေရန် ဦးတည်သင်ကြားစေရမည်။ ပညာရေးသည် နိုင်ငံအားလုံးအတွင်း၊ လူမျိုး သို့မဟုတ် ဘာသာရေးဆိုင်ရာ အုပ်စု များအတွင်း နားလည်မှု၊ သည်းခံမှုနှင့် ချစ်ကြည်ရင်းနှီးမှုတို့ မြှင့်တင်ရမည်ဖြစ်ပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးထိန်းသိမ်းမှုအတွက် ကုလသမဂ္ဂ ၏ ဆောင်ရွက်ချက်များကို တိုးမြှင့်စေရမည်။

(၃) မိမိတို့၏ ကလေး ပညာရေးကို ရွေးချယ်ရာ၌ မိဘတို့တွင် လက်ဦး အခွင့်အရေး ရှိသည်။

အပိုဒ် ၂၇

(၁) လူတိုင်းတွင် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ယဉ်ကျေးမှုဘဝ၌ လွတ်လပ်စွာ ပါဝင် ဆောင်ရွက်ခွင့်၊ အနုပညာကို လွတ်လပ်စွာ ခံစားခွင့်နှင့် သိပ္ပံပညာတိုးတက်မှုနှင့် ၎င်း၏ အကျိုးရလဒ်များကို လွတ်လပ်စွာ မျှဝေခံစားခွင့် ရှိသည်။

Ēdip (26)

1. Mi' ēzàmēu cyuàngnai pù cètha'tha'bù. Lai vui pùà ēhuansèu tē tǎn 5 dei dīn ga' ēgònggòng cèvuihiānthabù. Tǎn 5 dei dīn ga' kēvui ga' atha' tē cètai thabù. Còngkuizolei' cei asēu'vongsēu'ēupù xī cei li mi'ēgiama' cèngui thabù. Nēngqui nēupù thōng cei lai vuià mūmūa' yuakdei tàng ga' ēpomsèlòà' ei'zàng ga' cètha'thabù.

2. Thōng cei laià mi'naimi'za cei ēnguiēzān mi'a' tha'ēuvomēupùhaīdei gongvui dēu'giēu yīnglēu'ga' cètheitaīthabù. Cyuàngà lò gīgì pùgu' mi'li nēngkētai muangliampù limpù mong gu' muangdui' nguiī muangiò laiī nguiī zānīpū dēu'giēu tanlēu'ga' nuakmeidei kāmyuīpū UN xū cètha'meī thabù.

3. Mūmū mi'nai' laivuiēu pù cei nyiua' qaxuāng cèzēūkiu'thabù.

Ēdip (27)

1. Mi' ēzàmēu mi' bei cei pānēupù xī cei li ēqo'ēvui'kēxom ga' kei cei lei nēngkei nēnglei lēu' ga' tha'sēu'tha'yiūēu ēmei tē cètha'thabù.

(၂) လူတိုင်းတွင် မိမိ၏ ကိုယ်ပိုင်ညာဏ်ဖြင့် ကြံစည်ဖန်တီးထုတ်လုပ်သော သိပ္ပံပညာမှဖြစ်စေ၊ စာပေမှဖြစ်စေ၊ အနုပညာမှဖြစ်စေ ဖြစ်ထွန်းလာသည့် ဂုဏ်နှင့် ရုပ်ဝတ္ထု အကျိုးကျေးဇူးများကို ကာကွယ်မှု ရပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

အပိုဒ် ၂၈

လူတိုင်းသည် ဤကြေညာစာတမ်းတွင် ဖော်ပြထားသည့် အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို အပြည့်အဝ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်မည့် လူမှုရေးစနစ်နှင့် နိုင်ငံတကာဆက်ဆံရေးစနစ် တစ်ရပ်ကို ခံစားပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

အပိုဒ် ၂၉

(၁) လူတိုင်းသည် မိမိ၏ ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေးကို လူ့အသိုက်အဝန်းအတွင်း၌သာ လွတ်လပ်ပြည့်ဝစွာ ဖွံ့ဖြိုးစေနိုင်သည်ဖြစ်၍ ယင်းအသိုက်အဝန်းအပေါ် တာဝန်ရှိသည်။

(၂) မိမိ၏ အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို ကျင့်သုံးရာတွင် လူတိုင်းသည် အခြားသူများ၏ အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို အသိအမှတ်ပြု၍ လေးစားရန်အလို့ငှာလည်းကောင်း၊ ဒီမိုကရေစီလူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် တရားမျှတသော လိုအပ်ချက်များဖြစ်သည့် ကိုယ်ကျင့်တရား၊ အများပြည်သူ အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် အကျိုးစီးပွားဖြစ်ထွန်းရေးတို့ကို ဖြည့်ဆည်းရန်အလို့ငှာလည်းကောင်း ဥပဒေအရ သတ်မှတ်ထားသည့် ကန့်သတ်ချက်များအတိုင်းသာ ကျင့်သုံးပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

2. Mi'ězàmëu mūmū sām cei zām a'tong tanquāngdui'quāngluīpū xī cei libēcā, laizata'tongbēcā yuī cei buāng a'tongbēcā quāngluī ngailuīpū gongvui cei ěpān ěiu'haīdei gemyuakēu pùgian.

Ēdip (28)

Mi' ězàmëu nēng zò cei ā mong theiluīpū tha'ěuvomēupù cei ěqo'ěvui' kěxompùhaī ěmei tē tanyuak lēu'yuakēu mi'nai mi'za cei nuakzang ōmzēūlim tha'ěuvomēupù gian.

Ēdip (29)

1. Mi' ězàmëu mūmū tanyuak leiyuakpù mi'bei mi'pān gu' ěqo'ěvui'kěxom ga' vonglēu'tha'nùpùleī gu' nēng mi'bei cei pānqui gu' giānli' gian.

2. Mūmūa' tha'ěuvomēupù cei ěqo'ěvui'kěxompù tan cei lēu' athōng mi'ěgiama' mui'a'tha'ěupù cei eqo'ěvui'kěxompùhaīdeicà gongvui gī ga', òmòkěyèsì mi'beimi'pānmong gu' qahai nyiu'hai kěgī ga' dui'luīpū ěnai ěza, bei cei pān nuaknai meiēu cei keisēu' leisēu' giēupùhaī thōēu lōēupùhaīcā ngōqiāmdei haī ga' tanēu gianēu cěgī tha'bù.

(၃) အဆိုပါ အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို မည်သည့် ကိစ္စတွင်မျှ ကုလသမဂ္ဂ၏ ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် အခြေခံမူများကို ဆန့်ကျင်၍ ကျင့်သုံးခြင်း မပြုရ။

အပိုဒ် ၃၀

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအတွက်ဖြစ်စေ၊ လူတစ်စုအတွက်ဖြစ်စေ၊ လူတစ်ဦး တစ်ယောက်အတွက်ဖြစ်စေ ဤကြေညာစာတမ်းပါ အခွင့်အရေး များနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို ပျက်စီးရာ ပျက်စီးကြောင်း ရည်ရွယ် လျက် တစ်စုံတစ်ခုသော ဆောင်ရွက်ချက်တွင် ပါဝင်ရန် သို့မဟုတ် ကိုယ်တိုင်ဆောင်ရွက်ရန် အခွင့်ရှိသည်ဟူ၍ ဤကြေညာစာတမ်းပါ စာသားတစ်ရပ်ရပ်ကို အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူခြင်း မရှိစေရ။

3. Theiluīpū tha'ëuvomëupù cei ëqo'ëvui'këxompùhaīdei
 duiduileī gu'lòbēcā UN ëupù muangdui'dei këhaī tan cei lëu'pù
 agì tha'bù.

Ēdip (30)

Lòzakëulòbēcā, mi'lizakëulòbēcā, mi'zakëulòbēcā nëng zò cei ā
 lai mong hàpù tha'ëuvomëupù cei ëqo'ëvui'këxompùhaī lëu'thi'
 lëu'seiëu dui'lëu'ga' zakli tanpùmong vomhàëu nëngkëtai mūmū
 pōma' tanëu tha'ëu tē nëngzò cei ā lai mong gu' hàpù duidui
 lailimdeilòbēcā ngàngà tan cei lëu'ga' atha'bù.

